

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stoip, petu-vrata
mali oglas po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a pri večjem g
naročilu popust
izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Celovni
račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pozdravljen!

Dr. Gregor Rožman pomožni škof ljubljanskega gospoda knezoškofa dr. Antona Jegliča s pravico nasledstva — to je veličastni pozdrav, s katerim je razveselil letos vernike ljubljanske škofije sveti oče v Rimu. Ta pozdrav velja naši škofiji, velja pa tudi vsemu slovenskemu narodu, ki mu je Ljubljana narodno in kulturno središče. Ljubljanska škofovska stolica je eden najvažnejših činiteljev v kulturnem življenju naroda, ki je tako tesno zvezan s cerkvijo kakor je naš. Pomožni škof ljubljanske dijeceze s pravico nasledstva je s tem povzdignjen v prve reprezentante našega naroda.

Sveti oče ni mogel izbrati škofu dr. Antonu Jegliču, osivelemu v borbi za duševni blagor slovenskega ljudstva, dostojnejšega pomočnika kakor je dr. Gregor Rožman. Živimo v času, ko se po pobudi vrhovnega pastirja Cerkve začenja po vsem katoliškem svetu pokret za poglobitev verskega življenja, katoliška akcija, ki ima s priletnostjo laikov zbuditi v čim večji in čim intenzivnejši dejavnosti vse religiozne in kulturne sile krščanstva, ki ji je cilj uresničenje kraljestva Kristusovega po resnično nabožnih, zelo praktično izvršujočih in apostolsko gorečih srečih. In kdo bi mogel biti v tem oziru nadpastirju naše škofije, ki je temu delu žrtvoval vse svoje moči, boljši pomočnik od dr. Gregorja Rožmana, kdo boljši nadaljevalec njegovih visokih stremeljenj in naporov?

Dr. Rožmana vidimo že na njegovem prvem mestu službovanja kot mladega kaplana vsega predanega dušnopastirskemu delu v težavnih razmerah močno industrijskega in najhujšim nacionalnim borbam izpostavljenega kraja slovenskega Korotana. Ze tam se je iz mladega svetnika odražala tista imponirajoča ljubeznivost, ki je last onih, kateri so namenjeni za vodilna mesta v hierarhiji. Usoda ga je zato poklicala k višjim študijem, dasi je srce dr. Rožmana ostalo slejkoprej pri najvišji znanosti, ki je oskrba in nega duš za izveličanje. Ko se je vrnil med svoje koroške rojake, ga je Previdnost postavila zopet na mesto, kjer so se mogle njegove mlade sile, odlične sposobnosti, in naravno nagnjenje najbolj udeleževati: med učeno se mladino, kateri ni bil samo provostni učitelj, nego in nežen vzgojitelj, razumevaljoč in v mladino popolnoma včlovečajoč se svetovalec in obenem odločno k pravemu cilju usmerjajoč voditelj. Šel je pa tudi zopet v sredo, iz katere je la mladina izšla: v trpete, duševne tolažbe in povzdige potrebujote koroško slovensko ljudstvo, ki mu je z neštetimi pridigami, duhovnimi vajami in misijami vžigal in vzdrževal oni idealizem, ki trpa iz virov prave srčne nabožnosti.

Istega duha je bilo napolnjeno tudi delo dr. Rožmana v Jugoslaviji, ko ga je bogoslovna fakulteta ljubljanske univerze počastila s pozivom na stolično cerkvenega prava. Potrebe naše bogoslovne znanosti, ki je k njenemu razvoju dr. Rožman odlično prispeval, ga niso zadrževale, da ne bi se i med nami vsega posvetil dušnemu pastirstvu, s posebno vneto in nedosegljivo večnostjo pa zopet mlademu rodu. Za kmetijske fante je imel duhovne vaje z le njemu lastnim poznavanjem duše, skrbnostjo in vse privlačujočo ljubeznijo; Orli so si ga izbrali za svojega duhovnega voditelja in si niso mogli boljše od njega, ki je vzor krščanskega gentlemana, kakor ga zahteva orlovska tradicija. In enako globoko je dr. Rožmana vzbujalo dijaštvo, srednje in visokošolsko, ki je samo po zdravem čutu svoje duše našlo prav v njem onega mentorja, ki ga v našem po najrazličnejših smereh in tokih vzburkanem času tako potrebuje: moža, ki vse razume, doumeva in dočuteva; sam živi vedno mlado življenje in ni nikoli nad mladino, ampak vedno z njo; obenem razborito zna ločiti zdravo od nezdravega, bistveno od nebitnega pa ljubeče pokazati pravo pot skozi borbo mnenj k večni in stalni resnici, ki ožina srce umiri in osrečuje.

Kakor bo imela Cerkev v novem pomožnem škofu na ljubljanski škofijski stolici gorečega pastirja duš v duhu Katoliške akcije, naš ljubljani škof svojega najboljšega pomočnika, tako se sme tudi država ponasati s tako odličnim državljanom na vrhovih naše hierarhije, ki se je vedno odlikoval po svojem globokem in pristnem narodnem čustvovanju in ljubeznijo do skupne domovine, tudi v tem dostojen biti sodelavec našemu velikemu Jegliču na tako odličnem mestu Cerkve in naroda. Slovensko ljudstvo pa novega pomožnega škofa najpriščneje pozdravlja!

Veličasten pogreb maršala Focha

Pogreb, kakor ga je imel le Napoleon I. - Manifestacije zaveznikov - Odličen nastop delegacij Male antante - Naša vojska vzbudila splošno pozornost

Pariz, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Maršal Foch je bil danes dopoldne prepeljan v Invalidski dom, kjer je bil pokopan nasproti groba Napoleona I. Prevoz od cerkve Naše ljube Gospe pa do invalidskega doma je bil imponirajoča manifestacija, kakršne Pariz ni doživel od pogreba Napoleona I. dalje. Posebno obeležje je dobil pogreb s tem, da se ga je udeležilo vse pariško prebivalstvo, ki je na stotisoče in stotisoče stalo od zgodnjih jutranjih ur na obeh straneh cest, po katerih je šel sprevod, in s tem, da so se pogreba udeležile vse zavezniške države, kar je dalo žalnim svečanostim obenem značaj zadnje velike demonstracije zavezniških vojaških sil med zadnjo vojno proti Nemčiji.

Oficijalne svečanosti so se začele ob 9 dopoldne s slovesno mašo v Notrdamski katedrali. S prenosom maše potom radia in zvočnikov se je omogočilo vsemu občinstvu, da je sledilo cerkveni slovesnosti pri vseh podrobnostih.

Ob 10 se je začel premikati žalni sprevod. Na čelu je jездilo več eskadronov republikan-garde z godbo. Nato so sledile francoske čete vseh vrst orožja, med njimi cel polk maroške konjenice.

Za njimi so korakali oddelki zavezniških vojsk, in sicer najprej bataljon belgijske pehote z godbo in zastavo, potem četa angleške garde, oddelki škotskih gorskih polkov, ameriška mornariška pehota in ena četa italijanskega, potem pa ena četa poljskega vojaštva.

Posebno pozornost občinstva so vzbujali oddelki male antante. Najprej so korakali Romuni pod poveljstvom vrhovnega poveljnika romunske vojske generala Frezana in generalov Cikosi in Samsonovici. Romunska delegacija je obstojala iz treh častnikov in 30 mož kraljeve garde. Za njimi so korakali Jugoslovani, ki so bili pod poveljstvom vojnega ministra generala Hadžića in šefa generalnega štaba Pešića. Velik vtis je napravilo 30 mož kraljeve garde s svojim vojaškim nastopom. Čehoslovake je vodil šef generalnega štaba,

general Sirovy. Poseben vtis je napravila češkoslovaška zastava, ki je bila zelo preluknjana. Za vsemi vojaškimi oddelki so potem korakali francoski častniki, ki so nosili vse zastave francoskih polkov.

Krsta pokojnika je bila položena na lafeto poljskega topa in pokrita s francosko 'robojnico. Pred njo so nosili maršalovo bojno zastavo. Zlate rese mrliškega prta so držali v rokah maršali francoske in zavezniških vojsk. Za krsto je korakalo 12 pobočnikov z vsemi vojnimi odlikovanji maršala.

Nato pa so sledili zastopniki tujih suverenov, na čelu princ Waleški in princ Karel, najmlajši sin belgijskega kralja. Za njimi pa predsednik francoske republike Doumergue, diplomatski kor, predsednika poslanske zbornice in senata, člani vlade, narodni poslanci, vsi generali francoske vojske, oficijalna odposlanstva zaveznikov in končno nepregledna množica zvez vojnih udeležencev vseh zavezniških držav z neštetimi zastavami.

Pred Invalidskim domom, kjer je bila postavljena velika črna tribuna za oficijalne udeležence, so položili krsto na visok oder. Pred krsto so defilirale vse čete pariške posadke. Potem pa je imel v zmislu oporoke edini žalni nagovor ministrski predsednik Poincaré. Po tem govoru so prenesli krsto v Invalidski dom pod veliko kupolo, kamor so sledili samo maršali vseh zavezniških armad in pokojnikova rodbina. Krsto so postavili na določeni prostor povsem tiho.

V svojem žalnem govoru je orisal Poincaré kariero, vojaška dejanja in prizadevanja maršala za mir. Dne 11. novembra 1918 se je maršalu Fochu posrečilo, da je premagal francoskega sovražnika. V svoji plemeniti človečnosti je odsvetoval nadaljnje nepotrebne žrtve. Zanj vojna ni bila sama sebi namen, temveč je bila le sredstvo za doseg namena, ne da obogati lastno državo ali da ji zagotovi gospodstvo nad drugimi državami, temveč da ohrani neodvisnost lastne države in njeno varnost. Tudi po vojni je bila maršalu Fochu glav-

na stvar, da zagotovi varnost Francije. Na čelu medzavezniške vojaške komisije se ni dal voditi po čuvstvih imperializma ali sovraštva.

Obenem s pogrebniimi svečanostmi v Parizu je bila tudi na pokopališču v Ville-Houdlemontu v Argonih žalna svečanost maršalovega sina, ki je padel v vojni dne 22. avgusta 1914 kot mlad častnik. Notranji minister Tardieu je položil na grob venec.

Pogreb Sarraila v četrtlek

Pariz, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Pogrebne svečanosti za umrlega generala Sarraila so določene na četrtlek. Tudi njega bodo pokopali v Invalidskem domu. Obstaja zakonski načrt, ki predlaga, da se vsi zaslužni armadni poveljniki iz svetovne vojne pokopljejo v Invalidskem domu. Finančna komisija senata je za žalne svečanosti predlagala kredit 50.000 frankov, vendar pa bo pogreb na željo pokojnikove rodbine enostaven. Na povelje vojnega ministra bo vsa pariška posadka defilirala pred krsto pred Invalidskim domom.

Zadušnica za pokojnim maršalom v Beogradu

Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Istočasno, ko se je v Parizu vršil pogreb maršala Focha, se je v belgrajski francoski cerkvi vršila maša zadušnica. Udeležil se je v spremstvu maršala dvora Dimitrijeviča tudi Nj. Vel. kralj. Dalje so bili navzoči predsednik vlade Živković, zastopnik zunanjega ministra Kumanudi, ministra Krulj in Alaupović. Od poslaniškov francoski poslanik Dard s celokupnim poslaniškim osebjem, italijanski poslanik Galli, angleški poslanik Kennard, belgijski in romunski poslanik. Grčijo so zastopali zunanji minister Karapanos, dalje Polihroniades in Politis. Zadušnice se je udeležil tudi oficirski zbor in odlično belgrajsko meščanstvo. Sv. mašo je bral Begard, ki je imel na koncu govor o pokojnem maršalu.

Načrt ljudsko-šolskega zakona

Različni tipi šol - Šola bo enotna - Brezplačen pouk - Verouk poučujejo duhovniki - Prihodnje leto naj bi že veljal novi zakon

Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Prosvetno ministristvo je izdelalo načrt ljudsko-šolskega zakona. Temeljni princip je ta, da se naj ljudska šola popolnoma prilagodi dejanskim potrebam. Zato bodo različne po mestih, trgih in vaseh. Po vaseh se bodo prilagodile kmetijskemu in vaškemu značaju ljudstva, v mestih pa obrti in trgovini, kjer se bodo učenci poučevali zlasti v take zvalnih spretnostih. Zelo obsežno bo geometrično risanje. Na deželi naj bi imela vsaka šola večji vrt, kjer naj bi učenci bili v gospodarstvu.

Nadaljnji princip je, da bodi šola enotna. Šola naj tvori podlago narodnostno vzgojo. Posebanje šole traja od sedmega do štirinaj-

stega leta. Pouk je brezplačen.

Treba je ustanoviti čim več šol. V vsak kraj šole. Nove šole se bodo gradile z državnimi sredstvi. Kolikor ne bo državnih sredstev na razpolago, bodo prevzele občine, sponzorji in sicer z dokladami ali kulukom. Oblastni inspektorji bodo dobili zelo veliko kompetenco. Verouk in versko vzgojo bodo poučevali duhovniki.

Čujemo, da bo v kratkem sankcioniran in da obstoja tendenca, naj se vsi zakoni, ki se tičejo prosvete in šolstva, izgotove pred junijem, ker se nameravajo že prihodnje šolsko leto izpeljati, v kolikor ne bo nepremostljivih tehničnih ovir.

Seje zakonodaj. sveta odložene

Zakon o osrednji upravi bo skoraj gotov - Državnih podtajništvo ne bo več - Redukcija ministrstev

V ponedeljek je bila seja vrhovnega zakonodajnega sveta. O seji je bil izdan ta komunikat:

»Današnja seja vrhovnega zakonodajnega sveta se je začela ob pol štirih in je trajala do pol sedmih. Na predlog finančnega ministra je bila odložena razprava o členu 101 invalidskega zakona. Nadaljevala in dokončala se je razprava o poslovnem redu državnega sveta in o upravnih sodiščih. Prihodnja seja bo dne 4. aprila ob 3 popoldne.«

Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Vrhovni zakonodajni svet je včeraj končal prvo zasedanje. Seje so se odložile do 4. aprila radi katoliške velike noči. Po ministrstvih je zbran material, ki ga bo poprej pregledal predsednik vlade Peter Živković in ga do takrat pripravil. Pripravljena sta zakona o vinu in zakonu o cestah. Izdelan je pravilnik o inženjskih izpitih, ki je predložen predsedniku vlade.

Vprašanje je, kaj pride najprej na dnevni red. Do 4. aprila se bo dovršil zakon o osrednji upravi. Ni izključeno, da bo VZS najprej začel s tem zakonom. Načrt ima okvirni značaj. Posebna uredba z zakonsko močjo bo določala podrobnosti. Državnih podtajnikov v bodočih ministrstvih ne bo več. Ministrom se bodo dodelili po eden ali dva pomočnika. Zakon v glavnem določa, koliko ministrstev bo ostalo, katera se bodo ukinila in kakšen bo položaj in funkcija ministrstev. Ugotovljeno je, da se bo ukinilo ministrstvo za vero in združilo s pravosodnim. Zdravstveno ministrstvo se bo združilo z ministrstvom za socialno politiko. Ministrstvo za agrarno reformo postane agrarno ravnateljstvo v kmetijskem ministrstvu. Gotovo je tudi, da se odpravi poštno ministrstvo. Drži pa se v tajnosti, komu se bo podelilo. So verjeto, da se bo pridililo ali prometnemu ali gradbenemu ali trgovinskemu. Če bi se pridililo prometnemu, potem se glavno ravnateljstvo gotovo ne bi odpravilo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Član VZS dr. Gosar je bil danes od Nj. Vel. kralja sprejet v avdienco.

200 milijonov za semena je odobril ministrski svet za nakup pomladanskih semen.

Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Stalna komisija v pravosodnem ministrstvu, ki ima nalogo, da izdela občni državljanski zakonik, je končala svoje delo. V glavnih poglavjih tega velikega zakonika se je zedinila. Odprto je ostalo vprašanje glede poroke, ali naj bo cerkvena ali civilna.

Mariborski župan dr. Juvan se nahaja v Belgradu v zadevah mariborske občine. Intervenil je v raznih ministrstvih.

Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Osrednja uprava splošnega uradniškega društva je borovala v Belgradu. Delegati so bili pri predsedniku vlade, pri ministru za soc. politiko ter pri pravosodnem ministru. Zanimali so se za uradniški zakon. Stavili so svoje predloge. Posebno so povdarjali, da je treba zvišati uradniške prejemke in končno urediti stanovanjski zakon. Zahtevali so zaščito najemnikov in da naj se stanovanjski zakon zopet podaljša.

Finančno-gospodarski odbor je imel danes sejo.

Prihod »Zeppelin« se za jutri pričakuje nad Belgradom.

A. Christich:

Angleži in maršal Foch

London, 21. marca.

Smrt maršala Focha je izzvala globoko žalost med angleškim narodom in je dala izraza onim čustvom ljubezni in solidarnosti s Francijo, si stvarno morda niso oslabila od onih težkih dni svetovne vojne, vendar pa so v zadnjih letih malo zadremala. Velika Britanija danes žaluje skupno s Francijo za velikimom Ferdinandom Fochom, nositeljem najslavnejših francoskih tradicij, katerega ime bo ovekovečeno ne samo kot ženialnega vojskovodje, marveč kot rešitelja Evrope od nevarnosti brezumnega imperialističnega militarizma.

Ce danes vlada mir na evropskem kontinentu, če danes državniki lahko razpravljajo o korakih in o načinu za čuvanje mednarodnega miru, se more zasluga za to v ne mali meri pripisati skromnemu francoskemu vojaku, ki je Previdnost postavila za vrhovnega poveljnika največje vojske, kar jih je videl svet. Foch, ki je celo svoje življenje proučeval vojne znanosti, katerega znanstvena dela o načelih borbe v vojni so opozorila na njega še, ko je bil popolnoma mlad častnik francoskega generalnega štaba, je za mir več storil, kakor vsi oni sentimentalni teoretiki, ki propovedujejo mir, ne umejo pa zanj nič storiti. Bil je dalekoviden in že v prvih letih sedanjega stoletja je vedel, da Nemčija razvija svojo vojaško silo in pomorstvo samo v eno svrbo in da se nevarnost od njenega napada lahko z uspehom odkloni samo s sodelovanjem Velike Britanije in Francije. Ko je leta 1910. in 1911. cesar Viljem bodril sicer miroljuben nemški narod k vojnemu zanosu, je Foch kot ravnatelj višje vojaške šole poglobil svoje zveze z angleškim generalnim štabom in je obiskal manevre v tej deželi. Po njegovem lastnem prepričanju se je on preje bal, da Velika Britanija — čeravno močna na morju — ne bo mogla v slučaju potrebe postaviti isto tako dobro organizirano obrambeno vojsko. Osebnostne izkušnje pa so ga kmalu prepričale o vojaških sposobnostih tega naroda in mnogo pozneje, ko je postal vrhovni poveljnik tudi nad angleško vojsko na zapadni fronti, ni imel nikdar razloga, da to svoje pridobljeno mišljenje spremeni. Nasprotno, on je cenil Angleža kot sijajnega vojaka, na katerega se lahko vedno zanesel. Mnogo pomeni v oceni osebe maršala Focha dejstvo, da ga je soglasno sprejel za vrhovnega poveljnika zaveznikov čet na zapadni fronti ne samo angleški generalni štab, marveč tudi angleški narod, in to edinstvo v poveljstvu je bilo predvsem predlagano od pokojnega maršala Haiga. Ta zaslužni general in veliki rodoljub je prvi od Angležev uvidel potrebo ne samo ozkega sodelovanja med zavezniki armadami, marveč tudi potrebo popolnega edinstva pod enim ednim vojskovodjo, in ta je bil Foch.

Tako je za zaveznike v težkih dneh 1918 maršal prevzel poveljstvo nad armado, ki je štela nad tri milijone ljudi. V svesti si svoje odgovornosti, a istotako svojih sposobnosti in sposobnosti drugih, se Foch nikdar ni branil sprejemati nasvete svojih podrejenih. Z maršalom Haigom in drugimi častniki angleškega generalnega štaba je občeval na način, kakor da jim daje samo »direktive«, ne pa povelja. Po veliki majski ofenzivi, ko je nemška vojska občutila, da se sedaj bori proti samo eni zavezniški armadi, načrt za poslednje bitke, ki so odločile v prilog zaveznikov, ni bil izključno Fochov, marveč tudi Haigov. Angleški narod se rad spominja, da je francoski generalisimus javno čestital angleškemu maršalu in dejal, da so Haigov »pojem in razvoj končnih vojnih operacij klasičen primer za vedno za zamisel in dosego moderne zmag«.

Predno je prevzel vrhovno poveljstvo, je bil maršal Foch samo enkrat na drugih frontah, in sicer je l. 1917. obiskal soško fronto, nakar se je vrnil v Pariz, da organizira vrhovni vojni svet v Versaillesu. Srbsko vojsko je visoko cenil, smatral je njeno borbo za skoraj nadprirodno in je občudoval odločnost in neustrašljivost vojvode Mišića. Bil je vedno mišljenja, da imajo Srbi v neobičajni meri one karakteristike, ki vodijo k sigurni zmagi, t. j. železno voljo in čvrsto vero v končni uspeh. Če ne bi Nemci novembra 1918 prosili za premirje, bi brez dvoma Fochova vojna elava bila še večja. Vendar pa kot rodoljub in iskren kristjan ni hotel, da bi se prelila samo še kaplja krvi. Vedel je, da bi se zavezniki lahko še dolgo borili, vendar pa je smatral, da je cilj dosežen že s tem, da so Nemci prosili za mir.

Mnogi mu očitajo, zakaj je pri pogajanjih za versaillesko mirovno pogodbo in pozneje vedno vztrajal na tem, da mora Nemčija nadaljevati s plačevanjem vojne odškodnine. To so za njega bile garancije proti novemu nemškemu oboroževanju, kajti kljub temu, da ni bil proti Germanom sovražno razpoložen, je vedel, da militaristični duh še vedno bdi med nezadovoljnimi v nemški republiki. Nacionalne mrznje ni imel, zato pa je imel neodoljivo ljubezen in udanost napram svoji domovini in gledal, da jo — v kolikor je to sploh mogoče — zaščiti od ponovnih strahot vojne. Ta čustva so ga tesno vezala z Veliko Britanijo in on je čutil, da ti dve močni državi s prijatelji-

Kdo je ubil Šlegla?**Atentat že davno pripravljen - Zanimive izpovedbe belgrajskega trgovca**

Belgrad, 26. marca. (Tel. Slov.) Glede zagrebskega atentata se je danes v Belgradu mnogo govorilo. Povod je dal belgrajski trgovec Dobroslov Takič, ki je na policiji dal te zanimive izjave:

Iz Sarajeva se je vračal z ženo. Bil je tam na pogrebu svoje matere. V Brodu je vstopil v vagon neki človek, okrog 33 let star, ki se je popolnoma strinjal s popisom atentatorja na Šlegla, kakor ga je popisal šofer, ki je vozil Šlegla. Čudno obnašanje tega človeka je vzbudilo v belgrajskem trgovcu pozornost. Ko ga je vprašal po raznih stvareh, je dejal, da je trgovec iz Zagreba in da potuje v Grčijo in od tam dalje v Italijo. Ko sta prišla v razgovoru na Šleglovo smrt, je Takič začenši opazil, da potnik iz Zagreba ničesar ne ve o atentatu. Takič je kupil belgrajske liste in izročil zagrebškemu potniku en list, v katerem je bil ves dogodek v Zagrebu natančno popisane. Zagrebški tujec je postal nervozen, sem ter tje je rekel nekaj nerazumljivega ter odšel iz kupeja. Nato se je vrnil in kazal znake velike raztresenosti. Takič ga je stalno opazoval. Prišel je do prepičanja, da je tujec dotični, ki je izvršil atentat v Zagrebu. Ko je prišel Takič v Belgrad, se je javil na policijskem komisarijatu. Policija je aretirala Antona Metesija, kakor se ta trgovec iz Zagreba imenuje in ga pričela zasliševati. Dosedaj ni mogla zvedeti ničesar pozitivnega glede njega.

Danes je dobila belgrajska policija prijavo, ki naj bi dokazala, da je bil zagrebški atentat že davno pripravljen. Neki zagrebški medicinar je namreč vpričo nekega potnika v vlaku Zagreb-Belgrad izjavil, da naj čakajo v Zagrebu na dogodke, ker bodo nekateri padli.

Preiskava o Šleglovem umoru

Policija vodi preiskavo z največjo vneto. 200.000 Din, ki jih je ministrstvo razpisalo kot nagrado za izsleditev morilcev, je policija že prejela od ministrstva.

Včeraj je prišlo do senzacionalne aretacije. Policija je aretirala v Novem Sadu upravnika novosadskega »Vidovdana«, Bogoljuba Rapajiča. Rapajič je prišel 21. marca v Zagreb in se nastanil v hotelu »Royal«, v soboto

pa se je zopet odpeljal iz Zagreba. Priče atentata so podale o morilecu opis, ki se precej strinja z Rapajičem. Tudi on je visok 180 cm in je nosil žametast klobuk, črno suknjo in dolge hlače, kakor opisuje policijsko poročilo. Tudi njegova starost bi se ujemala z morilčevom. Posebno važnost pa polaga policija na to, da manjkajo na njegovi suknji trije gumbi, kakor so manjkali na morilčevi suknji. Papajič zanika vsako krivdo in pravi, da je prišel v Zagreb zato, da zbere material za jubilejno številko »Vidovdana«. Tudi dokazuje, da je bil v času, ko je bil izvršen atentat, v kavarni in navaja za ta svoj alibi priče. Rapajiča so prepeljali pod močno stražo v Zagreb, kjer bo konfrontiran z očividci atentata.

Policija je nadalje aretirala mnogo hrvatskih omladincev, ki pripadajo ekstremnemu nacionalističnemu krilu. Aretirana sta tudi dva časnikiarja.

Morilec na sledu?

Mnogo pozornosti je vzbudila izjava lastnika mlekarne na Prilazu 17, g. Stjepana Košeca. Ta je dejal, da sta pred atentatom hodila k njemu tri dni zaporedoma dva sumljiva človeka. Prvi je bil večji in je vedno naročil mleko. Drugi pa je bil manjši in ni nič pil, temveč samo nervozno gledal skozi okno. Zlasti je pazil na avtomobile, ki so prihajali po Prilazu (ulica, kjer je Šlegl stanoval). Na dan atentata sta okoli sedmih zvečer odšla oba iz mlekarne in tedaj je manjši dejal: »Mudi se! Pa veš, da imamo hudo delo na Miramarski cesti.«

Zagreb, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Sem je bil prepeljan Rapajič, ki je bil aretiran v Novem Sadu in ki je osumljen, da je v ozki zvezi s Šleglovim umorom. Policija ne daje nobenih pojasnil o aretirancu. Izve se, da je Rapajič izjavil, da je prišel v Zagreb v poslih »rave »Vidovdana«. Tem njegovim izjavam se ne veruje.

V zvezi s preiskavo je bilo aretiranih tudi več omladincev. Zadržuje se, da je bil aretiran Joe Matošić, bivši izdajatelj »Hrvatskega borca«. Ze od prej je v zaporu urednik Slavko Cihlač.

Tik pred podpisom prijateljske pogodbe z Grčijo

Atene, 26. marca. (Tel. Slov.) Ob priliki grškega narodnega praznika sta si včeraj poslala prisrčne brzojavne čestitke kralj Aleksander in predsednik grške republike Konduriotis, ravno tako tudi obe vladi. Izraža se upanje, da bodo sedanja pogajanja za prijateljsko pogodbo mnogo pripomogla za še boljše raz-

mere med obema državama. Podpis prijateljske pogodbe je predviden za jutri ali najpozneje za pojutrišnjem. Za obliko pogodbe se je našla rešitev, ki je zadovoljliva za obe strani. Zunanji minister Karapanos bo vsebino prijateljske pogodbe naznanil Franciji, Angliji in Italiji.

Nesramna madjarska propaganda proti državam male antante

London, 26. marca. (Tel. Slov.) Lord Rothermere izjavlja v svojih listih, da tiči nevarnost za izbruh nove vojne v ogorčenosti, ki je nastala v Srednji Evropi radi mirovnih pogodb. On trdi, da so bile delegacije zaveznikov zapeljane z napačnimi zemljevidi in statistikami, da so pristale na pridelitev madjarskih oze-

melj z madjarskim prebivalstvom k drugim državam. Angleška vlada mora uveljaviti svoj vpliv za to, da se tej krizi napravi konec. Lord Rothermere gre pri tem tako daleč, da svari angleške kapitaliste, naj ne nalagajo svojega denarja v državah male antante, dokler to vprašanje ni rešeno.

Končen rezultat plebiscita v Italiji

Rim, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Končni rezultat volitev je sledeč: Število volivnih upravičencev je znašalo 9.650.570. Volilo je 8 milijonov 650 tisoč 740 oseb, torej 89,75 odstotkov. Z »da« je volilo 8.506.576, z »ne« 136.198 oseb.

Milan, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Vodilne osebnosti kurije omenjajo v svojih komentarjih o plebiscitni volitvi sodelovanje katoliške duhovščine pri volitvah. Kardinal Vanutelli, dekan sv. kolegija, omenja v »Corriere della Sera« med drugim, da ni presenečen, ker je tak uspeh plebiscita predvideval. Ta triumfalni

skimi slovanskimi državami lahko služijo za najmočnejši stebel trajnega miru v Evropi.

Foch ni rad gledal na gotovo agitacijo z narodnimi manjšinami in to ni niti čudno, kajti on je bil tisti, ki je pripomogel, da so se osvobodile številne narodne manjšine izpod tujega jarma, za katere je pred vojno bilo zelo malo simpatij ali agitacij. Vedel je prav dobro, da večji del agitacije, ki se danes vodi, ni od samih manjšin, marveč od drugih zainteresiranih faktorjev. V kolikor je želel mir, v toliko je bil za to, da mora biti domovina pripravljena na obrambo.

Foch je bil tu v Londonu češče, poslednjikrat pred par meseci, da se udeleži pogreba za svojim prijateljem maršalom Haigom. London ga je vedno navdušeno pozdravljala, isto tako kakor danes za njim žaluje Angleški premier g. Baldwin je izrazil čustvo vsega naroda, ko je o pokojniku dejal: »Maršal Foch je bil ne samo velik vojak, bil je tudi velik duh. Ostal bo nepozabljen kot vojščak, kot iskren kristjan in kot plemeniti vodja in vitez.«

Slovenske zadeve pred prosvetnim svetom

Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Glavni prosvetni svet ima svoje seje od dne 25. do 28. marca. Na dnevnem redu so razna strokovna vprašanja. Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, da se smejo sprejeti in obravnavati nove učne knjige in rokopisi, ki se vložijo do 1. aprila. Prav tako se smejo odobravati do tega roka vložene predelane izdaje že prej odobrenih učnih knjig in tistih učnih knjig, ki jim je štiriletni rok odobritve že potekel.

Glede slovenskih učnih knjig, ki jim je rok že potekel, velja že javljeno, da jih pregleda posebna, že določena tričlanska komisija glavnega prosvetnega sveta.

Pri posameznih slučajih so se sprejeli sledeči sklepi: Orientalna trgovska akademija v Budimpešti nima značaja fakultete. Prav tako ne inženerski kurz v bivši cesarsko-kraljeviskih vojnih strokovnih šolah. Absolventom bivše dvorazredne obrtne šole v Sloveniji se ne priznava kvalifikacija za uradniško kategorijo. Absolventom nekdanje Mahrove trgovske šole v Ljubljani je za določitev kvalifikacije merodajna predizobrazba pred vstopom v to šolo.

Nadalje se je sprejelo, da mora vsako učno knjigo poleg dveh strokovnih poročevalcev pregledati tudi jezikovni strokovnjak. Prijatelj-Bohinjec-Savnikov zemljepis za srednje šole se je dodelil referentom. Enako Čebularjevi »Prijateljčki v ugankah«. Na prošnjo, da bi se neka čitanka zasebne izdaje priznala kot državna izdaja, je prosvetni svet bil mnenja, da morejo veljati le tiste, ki so bile sprejete na podlagi razpisanega natečaja.

Napredovanja. V 4. I. je pomaknjen Alojzij Sodnik, profesor na srednji tehnični šoli v Ljubljani; v 5. I. Stanko Premelj, Rudolf Treo, istotam; v 6. I. Leo Novak, istotam. Za tajnika v 2. II. pri velikem županstvu v Ljubljani je imenovan Rudolf Badiura.

Z vsega sveta**Kardinal Galli umrl**

Milan, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je umrl v 63. letu starosti kardinal Aurelio Galli. Kot dolgoletni latinski sekretar papeževga tajništva si je pridobil mnogo zaslug kot sestavljalec važnih konzistorijskih nagovorov in okrožnih tiskanih papežev. Število italijanskih članov v kardinalskem kolegiju znaša sedaj še 27 nasproti 33 inozemskim kardinalom.

»Grof Zeppelin«

Jeruzalem, 26. marca. (Tel. Slov.) Zrakoplov »Grof Zeppelin« so opazili nad Jeruzalemom ob 19.13.

Z letalom v Kongo.

Bruselj, 26. marca. (Tel. Slov.) Danes ob 11 dopoldne je startal belgijski civilni letalec Vandervelde v Anversu za polet v Kongo. Tjakaj bo letel preko Francije, Španije, Sahare in Senegala, nazaj pa preko Turčije, Jugoslavije, Avstrije in Nemčije.

Polet čez Atlantski ocean.

London, 26. marca. (Tel. Slov.) Špansko letalo »Jesus de Transpoder« je izvršilo polet preko oceana in pristalo pri Baziji v Braziliji v 43 urah in 50 minutah. Preletelo je 3600 km.

Nova palača Društva narodov.

Zeneva, 26. marca. (Tel. Slov.) Generalni tajnik Društva narodov in zvez. švicarski predsednik Motta sta podpisala pogodbo o zemljišču, na katerem se bo zgradila nova palača Društva narodov v Zenevi.

Nov brzovlak Praga—Trst.

Praga, 26. marca. (Tel. Slov.) Češkoslovaške drž. železnice so se dogovorile z madjarskimi in jugoslovanskimi železnicami, da se od 15. maja uvede nov brzovlak med Prago in Trstom preko Petersalke pri Bratislavi, preko Madjarske z zvezo na Sušak.

*

Pariz, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Romunska kraljica-vdova Marija je danes odpotovala v Madrid.

Primorske vesti

V Ameriko odide 4. aprila zopet nova skupina primorskih izseljencev. Samo iz ene vasi na Vipavskem pojde 19 fantov iskat kruha po svetu.

Zbolel je msgr Slavec v Trstu. Zdaj mu gre nekoliko na bolje.

Pozeble trto. Na Vipavskem, na Krasu in v Istri je napravil mraz veliko škodo na trtah. Šele zdaj kmetje opažajo, da jim je mnogo trti pozeblo in nato popokalo. Odstotka pokvarjenih trti ni mogoče ugotoviti, ker se vsa škoda še ni pokazala.

Požar v Kranjski hranilnici

Snoči okrog pol 12 je prihitel pred palačo Kranjske hranilnice v Knafljevi ulici gasilski avto. V prvem nadstropju se je namreč v neki sobi vnel koks, ki ga uporabljajo za peč. Gasilci niso imeli veliko dela in so požar hitro ugasili. Škoda je neznatna.

Dunajsko vremensko poročilo. Sedanje vreme bo trajalo še dalje.